

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“ปตฺตานุโมทนามย — บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาส่วนบุญ”

ปตฺตานุโมทนามย อ่านตามภาษาบาลีว่า ปัด - ตา - หุ - โม - ทะ - นา - มะ - ยะ มาจากคำว่า ปตฺติ (ส่วนบุญ, ส่วนที่เป็นความดี) อนุโมทนา (ชื่นชมยินดี) กับคำว่า มย (สำเร็จ) รวมกันเป็น ปตฺตานุโมทนามย เขียนเป็นไทยได้ว่า ปัดตานุโมทนามัย แปลว่า บุญที่สำเร็จด้วยการชื่นชมยินดีในส่วนที่เป็นบุญ คือ ส่วนที่เป็นความดีของผู้อื่น ขณะที่ชื่นชมยินดีในความดีของผู้อื่นนั้น ก็เป็นบุญของผู้ที่อนุโมทนา และเมื่อเป็นผู้ที่ชื่นชมในคุณความดีแล้ว มีหรือที่จะไม่ทำความดี

ข้อความในปรมัตถที่ปนี อรรถกถา ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ปุณฺณกิริยาวัตถุสูตร แสดงถึงความ เป็นจริงของการอนุโมทนาในส่วนบุญของผู้อื่น ดังนี้

“บุญญกิริยาวัตถุ คือ การพลอยอนุโมทนาบุญ ฟังทราบด้วยสามารถแห่งการอนุโมทนา ส่วนบุญที่ผู้อื่นให้แล้ว หรือ อนุโมทนาบุญที่ผู้อื่นทำแล้ว ทั้งสิ้นว่า สาธุ (ดีแล้ว)”

ชีวิตของแต่ละบุคคลในแต่ละชาตินั้นสั้นแสนสั้น เกิดมาแล้วที่สุดก็ต้องตายด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีใครรอดพ้นจากความตายไปได้แม้แต่คนเดียว แต่ก็ไม่สามารถที่จะทราบได้ว่าจะเป็นวันใดเวลาใด และแต่ละขณะของชีวิตเป็นธรรมทั้งหมด ธรรมเกิดขึ้นและดับไปอย่างรวดเร็ว สิ่งที่เกิดแล้วดับ ไม่หวนกลับมาได้อีก นี่คือความเป็นไปของสังสารวัฏฏ์ ซึ่งเป็นสภาพธรรมที่เกิดขึ้นดับเป็นไปอย่างไม่ขาดสาย

การได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งมีโอกาสดำเนินพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พบกัลยาณมิตรที่เกื้อกูลให้มีความเข้าใจพระธรรมอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงนั้น เป็นสิ่งที่ได้โดยยากแสนยากในสังสารวัฏฏ์ เมื่อเทียบกับการได้รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่กระทบสัมผัสกาย ซึ่งมีเป็นปกติในชีวิตประจำวัน เมื่อเป็นเช่นนั้น ทุกๆ วัน ควรที่จะได้พิจารณาอยู่เสมอว่า ชีวิตอาจจะอยู่ไม่ถึงพรุ่งนี้ อาจจะสิ้นชีวิตก่อนก็ได้ มีโอกาสที่จะฟังพระธรรม ก็ควรเห็นประโยชน์ที่จะฟัง มีโอกาสสะสมปัญญาสะสมความดีประการต่างๆ ก็พึงสะสมทันที เป็นการเติมความดีลงในจิตของตนเองทุกๆ วัน เพื่อชำระล้างอกุศลธรรมทั้งหลาย เพราะถ้าไม่คอยเติมความดีแล้ว ก็ย่อมเป็นเหตุให้ออกุศลธรรมเกิดสะสมพอกพูนหนาแน่นขึ้นเรื่อยๆ

เป็นความจริงที่ว่า ขณะใดที่กุศลจิตเกิดขณะนั้นเป็นบุญ ขณะใดปราศจากโลภะ (ความติดข้อง ต้องการ) ปราศจากโทสะ (ความโกรธ ความขุ่นเคืองใจ) ปราศจากโมหะ (ความหลง ความไม่รู้ ความจริง) เป็นต้น ขณะนั้นคือบุญ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม สำคัญอยู่ที่ว่ากุศลจิตเกิดหรือไม่ในขณะนั้น

บุญ เป็นสภาพธรรมที่มีจริง เป็นนามธรรม ขณะใดที่จิตปราศจากโลภะ ปราศจากโทสะ ปราศจากโมหะ ปราศจากกิเลสทั้งหลาย ขณะนั้นเป็นบุญ เป็นสภาพธรรมที่ชำระจิตให้สะอาด เพราะโดย

ปกติแล้วจิตสกปรกด้วยเครื่องเศร้าหมองของจิต คือกิเลสประการต่างๆ มากมาย จากที่เป็นอกุศล ก็ค่อยๆ เป็นกุศลขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งก็ไม่พ้นไปจากขณะที่จิตเป็นกุศล เป็นไปในทาน เป็นไปในศีล เป็นไปในการอบรมเจริญความสงบของจิตและเป็นไปในการอบรมเจริญปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริง

บุญ ย่อมเกิดขึ้น เจริญขึ้นในขณะที่จิตเป็นกุศล ขณะใดที่จิตเป็นอกุศลหรือตริ่ไปด้วยอกุศล วิตกประการต่างๆ เป็นไปกับความติดข้องต้องการหรือเป็นไปกับความโกรธ ขุ่นเคืองใจ ไม่พอใจ รวมไปถึงในขณะที่นอนหลับ ขณะนั้นบุญไม่เกิด และไม่ใช้บุญด้วย (ในขณะที่นอนหลับ ไม่มีกุศล ไม่มีอกุศล เกิดขึ้น โลกนี้ไม่ปรากฏ เพียงแต่เป็นจิตประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นทำกิจรักษาความเป็นบุคคลนี้ไว้เท่านั้น บุญจึงไม่เกิดในขณะที่นอนหลับ) แต่เมื่อใดที่สติเกิดระลึกได้เป็นไปในความดีประการต่างๆ ทั้งในเรื่องของทาน การให้วัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ในเรื่องของศีล การวิริยดิ้นรนจากทุจริตกรรม และการน้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ในเรื่องความสงบของจิต คือ สงบจากอกุศล และในการอบรมเจริญปัญญา เมื่อนั้น บุญย่อมเกิดขึ้น ย่อมเจริญขึ้น

บุญประการหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นเป็นไปในชีวิตประจำวันคือ การชื่นชมยินดีอนุโมทนาในความดีหรือในบุญของบุคคลอื่น ความดีเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม น่ายินดี น่าอนุโมทนา เพราะความดียากที่จะกระทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำดีเพียงเล็กน้อย การช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย หรือการสละให้เพียงเล็กน้อย ถ้าหากว่าขณะนั้นเป็นอกุศลแล้วทำไม่ได้เลย จะช่วยใครก็ช่วยไม่ได้ จะให้อะไรแก่ใครแม้เพียงเล็กน้อยก็ให้ไม่ได้ เพราะว่าขณะนั้นเป็นอกุศล แต่ขณะใดก็ตามที่บุญหรือความดีสามารถจะเกิดขึ้นได้เท่าที่จะเป็นไปได้ในขณะนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ทุกคนชื่นชมว่า คนนั้นได้ทำสิ่งที่ดี ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ขณะที่ชื่นชมยินดีในสิ่งที่เป็นกุศลที่บุคคลอื่นได้กระทำ แม้เราไม่ได้กระทำเอง จิตขณะนั้นก็เป็นกุศล บุญหรือความดีก็เกิดขึ้นแล้วในขณะนั้น แต่ไม่ใช่เราจะให้ใครอนุโมทนาได้ เพราะตามความเป็นจริงแล้วกุศลจิตที่เห็นประโยชน์ของบุญ พอได้ฟังเรื่องของบุญ ไม่ว่าจะเป็นของใคร ก็สามารถก่ออกุศลให้เกิดการอนุโมทนายินดีด้วยในขณะนั้น และที่สำคัญการอนุโมทนาในความดีของผู้อื่นนั้น เป็นความประพฤติของคนดีทั้งหลาย ซึ่งเป็นการขัดเกลาละคลาญอกุศลของตนเอง สังสารวัฏฏ์ยังอีกยาวไกลมาก ถ้าไม่สะสมความดี ถ้าไม่เห็นคุณค่าของความดีและไม่เห็นโทษของความไม่ดีทั้งหลายแล้วจะไปถึงฝั่งแห่งการดับกิเลสได้อย่างไร

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องอุปการะก่ออกุศลเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมและปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกอย่างแท้จริง เมื่อมีปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกแล้วปัญญานี้เองที่จะเป็นเครื่องนำทางชีวิตไปสู่คุณความดีทั้งปวง สะสมเป็นที่พึ่งต่อไป เพราะเป็นไปไม่ได้ที่ปัญญาจะนำพาไปในทางที่ผิด เพราะฉะนั้นแล้ว สิ่งที่เราควรทำสำหรับผู้ที่จะเห็นประโยชน์ของพระธรรม ก็คือจะต้องมีความอดทน มีความเพียร มีความจริงใจที่จะฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญาต่อไป ไม่ละเลยโอกาสที่สำคัญในชีวิตที่จะทำให้ตนเองได้เข้าใจถูกเห็นถูกในธรรมตามความเป็นจริง เพราะทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นคำอนุเคราะห์ก่ออกุศล

ให้เกิดสิ่งที่มีค่าที่สุดในสังสารวัฏคือ ปัญญา ที่จะคอยอุปการะเกื้อกูลให้คุณความดี
ประการต่าง ๆ เจริญยิ่งขึ้นในชีวิตประจำวัน.

[ชมรมบ้านรั่มมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]